

Colijn. Ook diens brochure had bij zeer velen, mede in de rijen der christelijk-historischen, kwaad bloed gezet.

De gemeenschappelijke vergaderingen van ARP en CHU werden bevorderd door het bestaan van een contactcommissie die medio juli voor het eerst bijeengekomen was. Niet alleen de ARP en de CHU waren er in vertegenwoordigd, maar ook de protestantse organisaties op het gebied van het bijzonder onderwijs, het Christelijk Nationaal Vakverbond, de Christelijke Boeren- en Tuindersbond, de Christelijke Middenstandsbond en de Nederlandse Christelijke Radio-Vereeniging alsmede diverse Christelijke jeugdorganisaties. Afwisselend fungeerden Colijn en Tilanus als voorzitter – het ging immers om de verdediging van *gemeenschappelijke* belangen. Desalniettemin voelde Tilanus er aanvankelijk niet voor, samen met Colijn in het openbaar op te treden: het was hem bekend dat er in de CHU velen waren die, niet zonder graagte, over Colijn de staf braken. Hij had er evenwel geen bezwaar tegen dat andere voormannen van de Christelijk-Historische Unie samen met Colijn het woord zouden voeren. De eerste vergadering van die aard vond op zaterdag 10 augustus in de Apollohal te Amsterdam plaats. Colijn en de christelijk-historische oud-minister prof. dr. J. R. Slotemaker de Bruïne zouden er als de voornaamste sprekers optreden.

De belangstelling was overweldigend. Zoveel toehoorders waren er (meer dan zeventienduizend) dat de vergadering op die ene dag drie keer achter elkaar plaatsvond: om half twee en om vier uur 's middags en om half acht 's avonds. Ook Seyss-Inquart was geïnteresseerd: hij liet de *Sicherheidsdienst* een stenografisch verslag van alle redevoeringen maken; *Pressedezernent* Janke schrapte persoonlijk uit het ANP-verslag alle passages die kennelijk tegen de Unie gericht waren. Er bleef genoeg over, want men zou kunnen zeggen dat de gehele betoging tegen de Unie gericht was – en niet minder tegen de Duitsers.

Prof. Rutgers die als voorzitter optrad, waarschuwde dat de tijd der bezetting er niet een was voor 'hervormingen, laat staan duurzame hervormingen'; aan het Huis van Oranje zou men vasthouden, 'het Nederlandse volk verloochent een geschiedenis van meer dan drie-en-een-halve eeuw niet!' Dat was een aanval zowel op de Duitsers als op het Driemanschap. Het streven van die drie werd door Rutgers principieel verworpen: 'Wanneer men ons door een nationale eenheidsmolen zou malen, zouden wij onszelf niet meer zijn. En of dit nu goedgekeurd wordt of niet, wij wensen onszelf te blijven.'

'Als men bij ons komt en zegt: verloochen uw verleden van Groen af tot op de dag van heden toe, dan', aldus Colijn, 'zeggen wij: nooit!' Homan, de Quay en Einthoven noemde hij 'goedwillende personen maar zij zijn